

DOEKELE HAAGSMA:

‘Notificaties kunnen gevolgen h

Over fytosanitaire wetgeving zijn veel vragen. De NVWA voert deze regelgeving uit namens het Ministerie van Economische Zaken. Doekele Haagsma werkt bij de NVWA en vertelt wat hij ziet in de sector en waar de NVWA aan werkt. Met Haagsma wordt de vijfdelige serie over fytosanitaire aspecten afgesloten.

Tekst: Lilian Braakman
Fotografie: René Faas

Doekele Haagsma van de Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit (NVWA), onderdeel van het Ministerie van Economische Zaken, werkt aan de implementatie van fytosanitair beleid. Haagsma legt uit: “Wij zijn de schakel tussen wet- en regelgeving en praktijk, en sturen de vier keuringsdiensten aan. Wij kijken naar wat nodig is voor de door derde landen gevraagde fytosanitaire garanties. We kunnen alleen een fytosanitair certificaat afgeven, als exportzendingen voldoen aan de eisen van het ontvangende land. Dat gaat verder dan de kwaliteitseisen. Het gaat ook om ziekten en plagen die niet schadelijk zijn voor de bloembol, maar wel schadelijk zijn voor andere gewassen. Een belangrijk criterium hierbij is dat deze ziekten en plagen nog niet algemeen voorkomen in het ontvangende land. Ik merk dat het soms lastig te begrijpen is voor telers en handelaren dat deze q-organismen die hun product geen schade toebrengen, toch verboden zijn.”

De NVWA is ook gericht op het voorkomen van nieuwe schadelijke ziekten en plagen. Een organisme dat schadelijk is, maar hier nog niet algemeen voorkomt, heeft een quarantaine status. Voor bepaalde q-organismen die al in Nederland zijn, gelden fytosanitaire regels om verdere verspreiding te voorkomen. Mensen die mogelijk een verdacht organisme aantreffen, zijn wettelijk verplicht dat te melden. “Als er een nieuw of onbekend organisme ontdekt wordt, kijken we naar wat het is en wat het doet middels een quickscan. We brengen in kaart of het potentieel schadelijk is of niet. Op basis daarvan wordt besloten of het een voorlopige q-status krijgt en wat de gevolgen zijn. In principe hebben we de taak om een gevonden quarantaineorganisme uit te roeien. Er geldt een meldplicht bij de Europese Commissie en bij de International Plant Protection Convention (IPPC) voor gevonden quarantaineorganismen. Voor andere landen geldt hetzelfde. Landen melden wijzigingen in hun fytosanitaire situatie bij de IPPC. Dit krijgt de NVWA binnen en vertaalt dat naar de lan-

deneisen op de website. Deze worden minimaal eens per week bijgewerkt. De NVWA kan niet garanderen dat de landeneisen op de website altijd volledig actueel zijn. Een handelsbedrijf dient bij de importeur altijd na te gaan wat de eisen voor de partij bloembollen zijn en indien nodig een invoervergunning op te vragen. Wij kunnen onze website alleen actueel houden indien invoervergunningen die afwijken van hetgeen op onze website staat, ook aan de NVWA worden gemeld.”

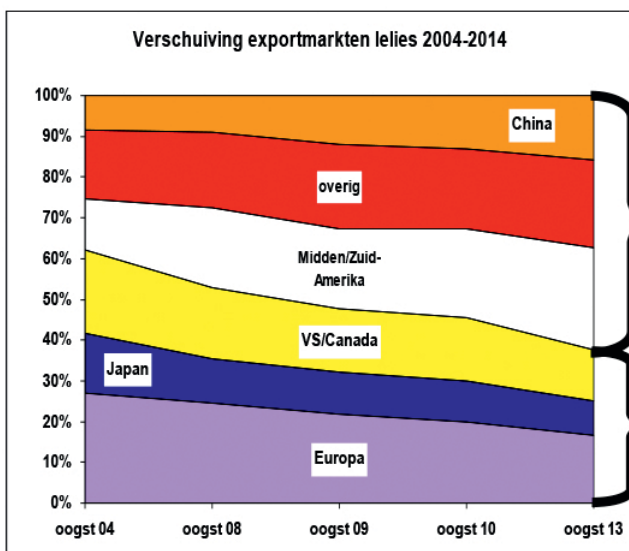
VERSCHUIVING

Haagsma ziet in de export een verschuiving in handelsstromen - vooral bij lelies - in de afgelopen tien jaar. Haagsma: “Tien jaar terug werden lelies met name naar landen in Europa en naar Amerika, Canada en Japan geëxporteerd. Het keuringssysteem van de BKD sluit goed aan op de fytosanitaire eisen van deze landen. We zien dat de export richting deze landen sterk is afgenomen en dat de meeste lelies nu naar andere landen gaan in Azië en Midden- en Zuid-Amerika, met China als belangrijkste afzetmarkt.

.....

‘De helft van alle gewassen wordt binnen Europa verhandeld’

.....

Bron: Productschap Tuinbouw en NVWA

meer '0' toleranties toetsen!

visuele toleranties veld

Mogelijk dat het keuringssysteem meer rekening moet houden met de vereisten en werkwijze van deze landen.” Haagsma praat hierover in de Klankbordgroep Bloembollen - bestaande uit de BKD, Anthos, de KAVB en de NVWA - om te komen tot een praktische oplossing. “De eisen van deze landen zijn meer zwart-wit met nulnormen in plaats van toleranties en er wordt meer getoetst bij import. Deze toetsen zelf worden steeds verfijnder. Als uit de toets blijkt dat er iets niet klopt en er toch schadelijke organismen worden aangetroffen, krijgen wij daar een notificatie van. Wij geven per jaar zo'n 200.000 fytosanitaire certificaten af, 16.000 daarvan zijn voor de bloembollenhandel. Gemiddeld krijgen wij per 10.000 certificaten 8 notificaties. Voor bloembollen zijn dat er 22, dat is bijna drie keer zoveel. Het probleem zit vooral in de virussen in de leliesector. Kwekers en handelaren moeten zich realiseren dat geëxporteerde partijen aan de fytosanitaire eisen moeten voldoen, anders heeft dat gevolgen voor de

De verschuiving in handelsstromen bij het product lelie

ebben voor de markttoegang'

Doekele Haagsma: 'Wij zien in de export een verschuiving in handelsstromen'

markttoegang. Vertrouwen in het Nederlandse fyto-sanitaire garantiestelsel is de basis voor de export. Een paar jaar terug kregen we veel notificaties uit China en waren wij genoodzaakt direct de werkwijze aan te passen om beter aan de Chinese eisen te voldoen. Vorig jaar speelde met Colombia dat de eisen te ruim waren geïnterpreteerd in onze landeneisen met vaststaande zendingen, afkeuringen en notificaties tot gevolg. Momenteel zijn er problemen met Zuid-Korea. In dergelijke situaties vindt altijd nauw overleg plaats met betrokken autoriteiten in die landen."

Wat Haagsma hoort, is dat iedereen aan de hoogste klasse wil voldoen zodat de bloembollen overal naar toe kunnen. Volgens Haagsma zit het huidige keuringssysteem daarmee op slot. "Er kan meer ruimte in het systeem komen door de handelsstromen goed te scheiden. Per land zijn er bepaalde fyto-sanitaire eisen op het gebied van perceel, visuele normen in de veldkeuring en eventuele aanvullende keuringen en/of toetsen. De kweker zou vroeg in de keten bewust kunnen kiezen voor welk afzetland hij welke partij gaat telen en er natuurlijk voor zorgen dat partijen niet door

elkaar raken. Ik denk dat het niet nodig is dat alles in de hoogste kwaliteitsklasse moet voldoen aan de fyto-sanitaire eisen van alle landen. Daarbij is het goed om te weten dat de helft van alle bloembolgewassen binnen Europa wordt verhandeld."

UITSCHIETERS

De teler moet er uiteindelijk voor zorgen dat zijn partij voldoet aan de fyto-sanitaire eisen, geeft Haagsma aan. Maar de NVWA kijkt ook naar de handel en de veredeling. "Veredeling is nog te weinig in beeld, mogelijk dat we die schakel meer kunnen meenemen. Als een partij opgebouwd wordt vanuit schoon uitgangsmateriaal, is het schoon houden van een partij makkelijker dan het schoon maken daarvan. Het is beter om problemen voor te zijn door schoon te beginnen en te zorgen voor een goede tracking en tracing, zodat bij export de partij voldoet aan de fyto-sanitaire vereisten van het ontvangende land."

Een goede ontwikkeling binnen de sector is volgens Haagsma het Ketenregister. "De kans op fouten wordt een stuk kleiner. Toch zijn er nog verbeterpunten. De exportstroom van lelies naar China via het Ketenregister scoorde op ArMV en SLRSV iets beter dan de reguliere stroom met exporttoets. Wij gaan nader in kaart brengen hoe het komt dat als er met schoon plantgoed wordt begonnen, er toch bij export weer procenten aantasting wordt gevonden in die partij. Zit het probleem in de grond, is het een kwestie van onzorgvuldig handelen of is er misschien iets anders aan de hand? Dat is nog niet helder. Als NVWA willen we deze aanpak verbeteren en verder uitbouwen naar andere virussen, andere gewassen en andere afzetlanden. Het alternatief van het Ketenregister is een toets op het moment van export om de partijen die niet voldoen er uit te filteren. Als de sector dat wil voorkomen, dan is een ontwikkeling naar een ketengerichte benadering noodzakelijk. Veredeling, teelt en handel hebben hier uiteindelijk allemaal baat bij."

De NVWA heeft een Team Internationaal dat - samen met EZ - de contacten onderhoudt met de autoriteiten in de exportlanden. Tijdens deze wederzijdse bezoeken wordt het keurings- en certificeringssysteem uitgelegd. "We moeten blijven werken aan verbetering. Dat kunnen we gebruiken in het gesprek met derde landen. Dat geldt zeker voor zo'n ketengerichte benadering, maar dan moet dat wel overtuigend goed werken."